บทความปริทัศน์หนังสือ

อาเซียน สิ่งมหัศจรรย์ผู้สร้างสันติภาพ
The ASEAN Miracle A Catalyst for Peace

ศิริพร ดาบเพชร[1]

อาเซียน สิ่งมหัศจรรย์ผู้สร้างสันติภาพ เป็นหนังสือที่แปลจาก *The ASEAN Miracle A Catalyst for Peace* เขียนโดย Kishore Mahbubani นักการทูตชาวสิงคโปร์ and Jeffery Sng ผู้เชี่ยวชาญด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา แปลโดย ดร. ธีระ นุชเปี่ยม และ ดร.ประพิน นุชเปี่ยม จัดพิมพ์โดยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2561 หนังสือเล่มนี้นำเสนออาเซียนในฐานะองค์กรที่มีประโยชน์ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และต่อเวทีโลก โดยผู้เขียนมองอาเซียนว่าเป็นองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิก รวมถึงสามารถสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระดับโลก

หนังสือประกอบด้วยเนื้อหา 6 บท บทที่ 1 นำเสนอเกี่ยวกับรากฐานวัฒนธรรมหลักในหมู่ประเทศสมาชิกอาเซียน 4 วัฒนธรรม ได้แก่ อินเดีย จีน อิสลาม ตะวันตก

---

1 รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ซึ่งทำให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายและผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมมากที่สุดภูมิภาคหนึ่ง โดยผู้เขียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลประวัติศาสตร์เกี่ยวกับรากฐานอารยธรรมที่มีอิทธิพลในภูมิภาค ข้อมูลประวัติศาสตร์สำคัญของภูมิภาค ซึ่งทำให้เห็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา เศรษฐกิจ ตั้งแต่การติดต่อกับอินเดีย จีน มุสลิม จนถึงช่วงเวลาที่ชาติตะวันตกเดินทางเข้ามาค้าขายและขยายลัทธิจักรวรรดินิยม

บทที่ 2 ระบบนิเวศแห่งสันติภาพของอาเซียน กล่าวถึงอาเซียนในช่วงสงครามเย็น ซึ่งบริบททางการเมืองก่อให้เกิดองค์กรอาเซียนอย่างเป็นทางการและเป็นพัฒนาการสำคัญของอาเซียน ผู้เขียนแบ่งช่วงเวลาของอาเซียนออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกคือ ช่วงสงครามเย็น ค.ศ. 1967 – ทศวรรษ 1990 (แบ่งย่อยเป็น ค.ศ. 1967 - 1975 และ ค.ศ. 1975 - 1990) และช่วงที่ 2 คือ ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 21

ในช่วงสงครามเย็นเป็นพัฒนาการของอาเซียนท่ามกลางความกังวลต่อการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ทำให้เกิดสงครามตัวแทน สงครามกลางเมือง และสงครามในภูมิภาค ผู้เขียนเห็นว่าเป็นช่วงที่ระบบนิเวศแห่งสันติภาพได้เริ่มขึ้นเพื่อการดำรงอยู่ของประเทศในอาเซียน ช่วงที่ 2 ตั้งแต่ทศวรรษ 1990 สงครามเย็นยุติลง อาเซียนสร้างสันติภาพทั้งการแก้ปัญหาและฟื้นฟูกัมพูชาหลังสงครามกลางเมือง การเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของประเทศคอมมิวนิสต์อย่างเวียดนาม ลาว ตามด้วยประเทศเมียนมาและกัมพูชาตามลำดับ อาเซียนในทศวรรษ 1990 เริ่มด้วยพัฒนาการที่ดีแต่ใน ค.ศ. 1997 เกิดวิกฤติเศรษฐกิจการเงินในเอเชียที่กระทบความมั่นคงทางเศรษฐกิจและส่งผลต่อการเมืองของหลายประเทศอย่างรุนแรง

การที่ประเทศที่เคยเป็นฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองเช่นประเทศคอมมิวนิสต์เวียดนาม ลาว และประเทศสังคมนิยมเผด็จการทหารคือเมียนมาเข้าร่วมองค์กรอาเซียน สะท้อนถึงอาเซียนในฐานะผู้สร้างสันติภาพ เพราะประเทศต่าง ๆ ยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย เปิดใจยอมรับคู่ขัดแย้งในอดีต ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าสิ่งเหล่านี้

เป็นจุดเด่นของอาเซียนที่ทำให้องค์กรและประเทศในภูมิภาคอื่นสนใจและร่วมมือกับอาเซียน เช่น ASEAN+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้)

ผู้เขียนเห็นว่าปัจจัยสำคัญหนึ่งของอาเซียนคือผู้นำ ในทศวรรษ 1980 อาเซียนมีผู้นำที่เข้มแข็ง และเป็นช่วงที่อาเซียนเริ่มมีความเหนียวแน่นเข้มแข็ง แสดงบทบาทชัดเจน คุณลักษณะผู้นำ ภูมิหลัง ความร่วมมือระหว่างผู้นำประเทศแบบพหุและทวิภาคี เช่น ซูฮาร์โตกับลีกวนยู ลีกวนยูกับมหาเธร์ ประกอบกับปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์ บริบทการเมืองโลก และการเมืองในภูมิภาคที่เปลี่ยนแปลงไป ดังเช่นในทศวรรษ 1980 เป็นยุคที่จีนสมัยเติ้ง เสี่ยวผิงเน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจ เริ่มเป็นมิตรกับอาเซียน และลดการสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ลง และปัจจัยด้านนโยบายเศรษฐกิจ การตลาด ที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของอาเซียนในทศวรรษ 1980 และ 1990 ให้เติบโตอย่างรวดเร็วจนเป็นที่จับตามองในเวทีโลกก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจใจ ค.ศ. 1997

บทที่ 3 อาเซียนกับมหาอำนาจ กล่าวถึงบทบาทของมหาอำนาจที่มีผลต่อการดำเนินการของอาเซียนหรือความเข้มแข็ง/อ่อนแอของอาเซียน เพราะตั้งแต่ที่อาเซียนตั้งขึ้นปัจจัยภายนอกหรือภัยคุกคามจากภายนอกมีผลต่อนโยบายอาเซียน ผู้เขียนจึงชี้ให้เห็นและทำความเข้าใจพลวัตที่ขับเคลื่อนความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับมหาอำนาจ และอาเซียนยังมีความสำคัญในฐานะที่ความสัมพันธ์กับอาเซียนเป็นสิ่งกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจด้วยกันเองด้วย โดยผู้เขียนยกตัวอย่างกรณีความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับจีน อาเซียนกับสหรัฐอเมริกา และความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ (และผลประโยชน์) ของแต่ละประเทศในอาเซียนด้วย ซึ่งในบทนี้ผู้เขียนให้รายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ยุคสงครามเย็น อาเซียนกับจีนตั้งแต่ ค.ศ. 1967 เป็นต้นมา อาเซียนกับสหภาพยุโรป อาเซียนกับญี่ปุ่น โดยวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ ภูมิหลัง ปัจจัยและบริบทที่มีผลต่อความสัมพันธ์และต่อนโยบายของ

อาเซียน ของประเทศต่างๆ ในช่วงเวลาต่างๆ ที่มีทั้งปัจจัยการเมืองและเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง

บทที่ 4 เรื่องราวโดยย่อของอาเซียน กล่าวถึงเรื่องราวของประเทศในภูมิภาค 10 ประเทศ ที่มุ่งนำเสนอให้เห็น “จิตวิญญาณ Soul” ของแต่ละประเทศ ซึ่งภูมิภาคอาเซียนมีความหลากหลายทั้งรูปแบบการปกครอง วัฒนธรรม ศาสนา และประสบการณ์ในประวัติศาสตร์ที่ต่างกันในยุคอาณานิคม ผู้เขียนเห็นว่าด้วยความหลากหลายนี้ ชาวอาเซียนเองยังรู้จักกันเองน้อยกว่าที่ควร บทที่ 4 จึงกล่าวถึงเรื่องราวโดยย่อของประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ โดยหวังว่าจะ “กระตุ้นความปรารถนาที่จะเรียนรู้เรื่องราวของแต่ละประเทศให้เข้าใจลึกซึ้งขึ้น”

บทที่ 5 อาเซียน: วิเคราะห์ความเข้มแข็งและความอ่อนแอ ผู้เขียนเขียนหนังสือนี้ใน ค.ศ. 2016 ซึ่งอาเซียนกำลังจะครบรอบ 50 ปี ใน ค.ศ. 2017 จึงประเมินอาเซียนโดยใช้วิธี SWOT วิเคราะห์ความเข้มแข็งและความอ่อนแอของอาเซียน ซึ่งทำให้เห็นภาพหรือความสำคัญของอาเซียนได้ชัดเจน ดังนี้ 1) ความเข้มแข็งของอาเซียน คือ สำนึกของการเป็นประชาคม อาเซียนถือว่าประสบความสำเร็จในการเป็นองค์กรแห่งสันติภาพ ตั้งแต่ตั้งใน ค.ศ. 1967 ไม่มีประเทศสมาชิกทำสงครามกัน แม้จะมีความขัดแย้งถึงขั้นตึงเครียดทางทหารและอาเซียนมีการประชุมกันบ่อยในระดับรัฐมนตรีและระดับอื่นที่มีส่วนสร้างสำนึกแห่งความเป็นหนึ่งเดียวกัน ผู้นำอาเซียนไว้ใจกัน และความพยายามของอาเซียนที่จะพัฒนาสถาบันต่างๆ เพื่อสร้างการเป็นประชาคมอาเซียน เช่น กฎบัตรอาเซียนทำนำไปสู่การพัฒนาเป็นประชาคมอาเซียน 2) จุดอ่อนของอาเซียนที่ผู้เขียนวิเคราะห์คือ ไม่มีผู้นำที่จะปกป้องคุ้มครองอาเซียนโดยธรรมชาติ เหมือนสหภาพยุโรปมีเยอรมนีและฝรั่งเศสเป็นแกนนำ ผู้เขียนวิเคราะห์สถานะของประเทศอาเซียนที่มีโอกาสเป็นผู้นำอาเซียนได้ คือ อินโดนีเซีย ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม แต่ละประเทศต่างมีบริบทการเมืองเศรษฐกิจภายในภายนอกที่มากระทบความมั่นคงทางการเมืองภายใน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

ภาวะผู้นำของประเทศเหล่านั้น 3) ภัยคุกคามสำคัญของอาเซียน คือ การแข่งขันเชิงภูมิรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวพันกับการเมืองเศรษฐกิจของโลกที่มีสหรัฐอเมริกา จีน เข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้เขียนเห็นว่าผู้นำทางการเมืองของอาเซียนมุ่งความสนใจที่ปัญหาภายในมากกว่าระดับภูมิภาค เพราะหลัง ค.ศ. 1997 การเมืองภายในของหลายประเทศเปลี่ยนแปลง มีการเปลี่ยนผู้นำการเมืองด้วยความไม่สงบหลายครั้ง ทำให้ขาดความมั่นคง 4) โอกาสของอาเซียน ผู้เขียนมองว่าอยู่ที่ระบบพหุภาคี

บทที่ 6 รางวัลสันติภาพของอาเซียน ผู้เขียนย้ำวัตถุประสงค์ของหนังสือ คือ แสดงให้เห็นบทบาท คุณูปการของอาเซียนในฐานะองค์กรที่นำสันติภาพมาสู่ภูมิภาค แม้อาเซียนจะมีความหลากหลายมากของประชากร ภาษา วัฒนธรรม การเมือง และมีจุดอ่อนหลายประการ แต่ที่ผ่านมาอาเซียนสามารถสร้างความร่วมมือและสันติภาพได้

หนังสือ *อาเซียน สิ่งมหัศจรรย์ผู้สร้างสันติภาพ* เป็นหนังสือที่ให้องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียนที่ครอบคลุมและลึกซึ้งในหลายประเด็น ตั้งแต่ที่มาของวัฒนธรรมของชาติต่างๆ ประวัติศาสตร์ อาเซียนในช่วงเวลาต่างๆ และนำเสนอมุมมองที่น่าสนใจของอาเซียนในฐานะองค์กรที่ประสบความสำเร็จทางการเมือง การสร้างสันติภาพท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุดภูมิภาคหนึ่งของโลก จึงเป็นหนังสือที่เหมาะแก่นักวิชาการและนักเรียนนักศึกษาอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้และมุมมองต่างๆ รวมทั้งเหมาะกับบุคคลทั่วไปที่สนใจด้านสังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คำแนะนำในการเขียนบทความเพื่อลงพิมพ์ในวารสารเอเชียปริทัศน์

1. บทความที่ส่งเข้ามารับการพิจารณาตีพิมพ์ควรมีความยาวไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 และไม่ต่ำกว่า 10 หน้ากระดาษ A 4 ทุกหน้าต้องมีหมายเลขหน้ากำกับ พิมพ์บทความด้วยโปรแกรม Microsoft Word ภาษาไทยใช้แบบอักษร Cordia New หรือ Cordia UPC ขนาดอักษร 14 ภาษาอังกฤษใช้แบบอักษร Times New Roman ขนาดอักษร 12 เว้นระยะบรรทัดเดี่ยวและกั้นหน้าปกติ (กั้นขอบกระดาษด้านละหนึ่งนิ้ว)

2. บทความที่ส่งเข้ามารับการพิจารณาตีพิมพ์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวภาษาละไม่เกิน 250 คำ บทคัดย่อทั้ง 2 ภาษาต้องมีคำสำคัญระหว่าง 3-5 คำกำกับด้วย

3. บทความต้องเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ หากผู้เขียนบทความไม่ได้เป็นเจ้าของภาษา ต้องให้เจ้าของภาษาตรวจทานแก้ไขก่อนส่งมายังกองบรรณาธิการ หากมีข้อความในภาษาอื่น ๆ ประกอบ ให้แปลกำกับด้วยภาษาที่ใช้ในการเขียนบทความ

4. บทความที่ส่งเข้ามารับการพิจารณาตีพิมพ์ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น กรณีไม่ได้รับการตีพิมพ์บรรณาธิการจะไม่ส่งบทความคืนแก่ผู้เขียน

5. เนื่องจากบทความที่ส่งเข้ามารับการพิจารณาจะได้รับการประเมินแบบไม่เปิดเผยตัวตนสองทาง (double-blind review) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน จึงต้องไม่มีชื่อและสังกัดของผู้เขียนบทความในตัวบทความ ผู้เขียนบทความโปรดแยกใบนำส่งบทความที่ระบุชื่อบทความ ชื่อผู้เขียน และที่อยู่สำหรับการติดต่อทั้งทางไปรษณีย์ อีเมล และหมายเลขโทรศัพท์ออกจากตัวบทความ พร้อมด้วยประวัติผู้เขียนอันประกอบด้วยตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัดปัจจุบัน และความเชี่ยวชาญ ความยาวประมาณ 3 บรรทัด

6. การอ้างอิงใช้การอ้างอิงในเนื้อความแบบนาม-ปี เอกสารภาษาไทยระบุชื่อผู้เขียน หรือ บรรณาธิการ ปีพุทธศักราชที่พิมพ์ และหมายเลขหน้า (ในกรณีที่มีการคัดลอกข้อความ) เช่น

สมพงศ์ สระแก้ว (2555)

สมพงศ์ สระแก้ว (2555, 40)

(สมพงศ์ สระแก้ว 2555)

(สมพงศ์ สระแก้ว 2555, 40)

เอกสารภาษาอังกฤษ ระบุนามสกุลของผู้เขียน หรือ บรรณาธิการปีคริสต์-ศักราชที่พิมพ์และหมายเลขหน้า (ในกรณีที่มีการคัดลอกข้อความ) เช่น

Johnson (2012)

Johnson (2012, 56)

(Johnson 2012)

(Johnson 2012, 56)

หากมีการคัดลอกข้อความมาจากแหล่งอื่น ให้ใส่ข้อความไว้ในเครื่องหมายอัญประกาศและอ้างอิงแหล่งที่มากำกับ ในกรณีที่ข้อความที่คัดลอกมามีความยาวเกิน 3 บรรทัด ให้ใช้กั้นหน้าแคบและเว้นระยะด้านบนและด้านล่าง 1 บรรทัดจากเนื้อความหลัก เชิงอรรถใช้สำหรับอธิบายความเท่านั้น และวางอยู่ท้ายหน้า

7. รายการอ้างอิงท้ายบท ใช้ระบบ Chicago (ดูตัวอย่าง)

8. การส่งต้นฉบับ สามารถส่งได้ 2 วิธี คือส่งไฟล์นามสกุล .doc หรือ .docx และ .pdf ทางอีเมล์ที่ ias.chula.ac.th หรือ ส่งไฟล์นามสกุล .doc หรือ .docx และ .pdf ในรูปแบบซีดี และอาจมีต้นฉบับที่พิมพ์ลงกระดาษแล้วหรือไม่ก็ได้มายัง

โครงการสิ่งพิมพ์และโสตทัสนวัสดุ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารประชาธิปก-รำไพพรรณี ชั้น 7 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

การเขียนรายการอ้างอิง

รายการอ้างอิงท้ายบทความใช้รูปแบบตามระบบ Chicago ซึ่งมีรูปแบบพื้นฐานคือ

ภาษาไทย

ชื่อ นามสกุล. ปี พ.ศ. ที่พิมพ์. *ชื่อหนังสือ*. สถานที่พิมพ์: ผู้พิมพ์.

ภาษาต่างประเทศ

Lastname, Firstname. Year of publication. *Title of Book*. Place of publication: Publisher.

Lastname, Firstname, and Firstname Lastname. Year of publication. *Title of Book*. Place of Publication: Publisher.

รายการที่อ้างอิงจากเว็บไซต์ มีรูปแบบพื้นฐานคือ

ภาษาไทย

ชื่อ นามสกุล. ปีพ.ศ.ที่ลงหรือเข้าถึง. “ชื่อบทความหรือชื่อ webpage.” *ชื่อเว็บไซต์หรือชื่อ*
หน่วยงาน, เข้าถึงเมื่อ วันที่ เดือน พ.ศ.. URL.

ภาษาต่างประเทศ

Lastname, Firstname. Year of publication or access. “Title of Article or Webpage.”
Name of Website or Publishing Organization, access date. URL.

รายละเอียดอื่นๆ ของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทโปรดดูตามตัวอย่างต่อไปนี้

หนังสือ

กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และ จันทิมา เอียมานนท์, บรรณาธิการ. 2549. *มองสังคมผ่านวาทกรรม.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แชนด์เลอร์, เดวิด. 2549. *ประวัติศาสตร์กัมพูชา.* แปลโดย พรรณงาม เง่าธรรมสาร, สดใส ขันติวรพงศ์ และวงเดือน นาราสัจจ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคนอื่นๆ. 2555. *การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อการรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

Bligh, Beatrice. n.d. *Cherish the Earth*. Sydney: Macmillan.

Leitch, Vincent B., William E. Cain, Laurie A. Finke, Barbara E. Johnson, John McGowan, T.

Denean Sharpley-Whiting, and Jeffrey J. Williams, eds. 2010. *The Norton Anthology of*

Theory and Criticism. 2nd edn. New York: W.W. Norton & Company.

บทความในหนังสือ วารสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต

ไชยวัฒน์ ค้ำชู. 2534. “การกำหนดนโยบายต่างประเทศของญี่ปุ่น.” *เอเชียปริทัศน์ 12* (3): 1-40.

ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. 2545. “ประวัติศาสตร์กับเสรีภาพ: ข้อคิดจากการโจมตีสหรัฐอเมริกา.” ใน *จักรวรรดินิยมกับการก่อการร้าย,* ศิโรตม์ คล้ามไพบูลย์,

บรรณาธิการ, 137-153. กรุงเทพฯ: สถาบันวิถีทรรศน์.

“มาลาเรียลาม 3 จว.ใต้ตอนบน.” 2548. *คม-ชัด-ลึก*, 7 มิถุนายน: 25.

“สรุปยอดรวมการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวตั้งแต่ 26 มิ.ย. –31 ต.ค. 57.” 2557. *สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว*, เข้าถึงเมื่อ 2 ธันวาคม. http://wp.doe.go.th/wp/images/pr/pr_oss291157.pdf.

Devlin, H. 2010. “Neuron Breakthrough Offers Hope on Alzheimer’s and Parkinson’s.” *The Times,* January 28. Accessed February 28, 2010. http://www.timesonline.co.uk/tol/news/ science/medicine/article7005401.ece.

Rudolph, Jürgen. 2000. “The Political Causes of the Asian crisis.” In *The Political Dimensions of the Asian Crisis*, edited by Uwe Johannen, Jürgen Rudolph, and James Gomez, 13-93. Singapore: Select Books.

วิทยานิพนธ์ และบทความนำเสนอในการประชุม

มัทนา เจริญวงศ์. 2543. “เนื้อหาการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวัน.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

Singh, Kamal, and Gary Best. 2004. “Film Induced Tourism: Motivations of Visitors to the Hobbiton Movie Set as Featured in ‘The Lord of the Rings’.” In *Proceedings of the 1st International Tourism and Media Conference, Melbourne, 2004*, 98-111. Melbourne: Tourism Research Unit, Monash University.

Varttala, Teppo. 2001. “Hedging in Scientifically Oriented Discourse: Exploring Variation According to Discipline and Intended Audience.” PhD diss., University of Tampere.

Wongboonsin, Kua, Philip Guest, and Vipan Prachuabmoh. 2004. "Demographic Change and the Demographic Dividend in Thailand." Paper presented at the International Conference on the Demographic Window and Health Aging: Socioeconomic Challenges and Opportunities, Beijing, May 10-11.

สำหรับเอกสารอ้างอิงประเภทอื่นๆ ดูรายละเอียดการอ้างอิงตามระบบ Chicago ได้ใน *The Chicago Manual of Style* ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 16 ค.ศ. 2010 หรือ https://www.chicagomanualofstyle.org/ tools_citationguide.html.